

Sygn. akt I ACa 832/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Ewa Lauber-Drzazga
Sędzia:	SA Ewa Popek (spr.)
Sędzia:	SA Bożena Oworuszko
Protokolant	st.sekr.sądowy Dorota Kabala

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2014 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa R. J. i D. J.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą
w W.

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 5 listopada 2013 r., sygn. akt I C 153/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej
z siedzibą w W. na rzecz powodów R. J. i D. J. kwoty po 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem
kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 832/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy w Siedlcach:

I. zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej
z siedzibą w W. na rzecz powoda R. J. kwotę 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia
2 lutego 2012 roku
do dnia zapłaty;

II. zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą

w W. na rzecz powódki D. J. kwotę 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 2 lutego 2012 roku do dnia zapłaty;

III. zasądził od pozwanego na rzecz powodów R. J. i D. J. kwotę 8.069,80 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

IV. nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 10.673,37 zł tytułem kosztów sądowych.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał na następujące ustalenia i motywy rozstrzygnięcia.

W dniu 30 września 2004 roku miał miejsce wypadek drogowy, w wyniku którego śmierć poniosła żona powoda R. J. i matka powódki D. E. A. J.. E. J. jechała samochodem osobowym marki (...) nr rej. (...) kierowanym przez W. S. jako pasażer. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego

w G. z dnia 31 stycznia 2005 roku w sprawie (...)W. S. został skazany za popełnienie przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Pojazd, którym poruszał się sprawca wypadku posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W..

E. J. i R. J. byli małżeństwem od 12 października 2002 roku, czyli niespełna dwa lata. Z tego związku w dniu (...) urodziła się córka D. J.. W chwili śmierci matki miała niecały rok. Była karmiona piersią.

W dacie wypadku E. J. miała 23 lata. Razem z R. J. prowadzili wspólne gospodarstwo domowe i wychowywali córkę D.. Stanowili kochającą się rodziną. Małżonkowie byli dla siebie wzajemnym wsparciem w życiu codziennym. R. J. bardzo przeżył śmierć żony. D. J. bardzo płakała, szukała mamy, tęskniła za nią. Zdarzenie wywołało u powodów ból, poczucie osamotnienia, tęsknotę, a także poczucie krzywdy związanej z utratą żony i matki. Po śmierci żony R. J. nie korzystał z pomocy psychologicznej ani psychiatrycznej.

R. J. 14 kwietnia 2007 roku zawarł małżeństwo z M. J.. Z tego związku mają dwoje dzieci w wieku 5 i 3 lata. Wspólnie wychowują też córkę D., która ma teraz 10 lat. R. J. pracuje jako monter w prywatnej firmie i osiąga wynagrodzenie w kwocie 1.300 zł miesięcznie.

Śmierć E. J. wywołała u R. J. zaburzenia emocjonalne i cierpienia psychiczne takie jak spadek aktywności życiowej, skłonność do izolowania się od otoczenia, problemy ze snem i łaknieniem, nadmierne spożywanie alkoholu, myśli i tendencje samobójcze. Proces żałoby trwał od roku do około dwóch lat od śmierci E. J.. Obecne utrzymują się skutki tego wydarzenia w postaci lęku o bezpieczeństwo najbliższych i własne, poczucia winy za śmierć żony, przemijających problemów ze snem i układem trawiennym na tle nerwowym. R. J. obecnie dobrze funkcjonuje na gruncie osobistym, społecznym i zawodowym.

Śmierć E. J. wywołała u D. J. cierpienia psychiczne, które związane były z gwałtownym odstawieniem jej od karmienia piersią. Małoletnia bezpośrednio po tym zdarzeniu była niespokojna, płaczliwa, miała problemy ze snem i łaknieniem. Zaburzenia te miały charakter przemijający.

Dokonując oceny ustalonych okoliczności faktycznych Sąd Okręgowy podniósł, że pozwany zakwestionował co do zasady swoją odpowiedzialność

na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., wskazując, iż nie można przyjąć, iż w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej pozwany jest zobowiązany

do wypłaty najbliższym członkom rodziny zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w postaci więzi rodzinnych. W świetle art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, umowa ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego nie obejmuje odpowiedzialności z tytułu naruszenia dóbr osobistych przez sprawcę wypadku (posiadacza pojazdu mechanicznego). Kwestia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia pieniężnego na rzecz najbliższych członków rodziny w sytuacji, kiedy śmierć nastąpiła na skutek wypadku komunikacyjnego, przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c. była przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. Podstawą roszczeń powodów

nie może być przepis art. 446 § 4 k.c., bowiem przepis ten wszedł w życie w dniu 3 sierpnia 2008 roku i daje możliwość zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego najbliższym członkom rodziny zmarłego, począwszy od daty jego obowiązywania i w odniesieniu do zdarzeń zaistniałych po tej dacie, bowiem ustawodawca nie nadał temu przepisowi mocy wstecznej.

Nie oznacza to, iż osoby pokrzywdzone na skutek zdarzeń zaistniałych przed dniem 3 sierpnia 2008 roku nie mogą skutecznie ubiegać się o zadośćuczynienie pieniężne w związku ze śmiercią osoby bliskiej. W wyroku z dnia 14 stycznia 2010 roku,

IV CSK 307/09 (OSP 2011, nr 2, poz. 15, LEX nr 599865) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż spowodowanie śmierci osoby bliskiej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 116, poz. 731) mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać im przyznanie zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. W uchwale z dnia 22 października 2010 roku, III CZP 76/2010 (LEX nr 604152) Sąd Najwyższy wskazał, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła

na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku.

W uzasadnieniu Sąd Najwyższy stwierdził m.in., iż katalog dóbr osobistych określony w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. Ochroną objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem

i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym

są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Sąd Najwyższy potwierdził swoje stanowisko w wyroku z dnia 10 listopada 2010 roku, II CSK 248/10 (LEX nr 785681) stwierdzając, iż możliwe jest zasądzenie na podstawie art. 448 k.c. zadośćuczynienia pieniężnego niezależnie od odszkodowania zasądanego

na podstawie art. 446 § 1, 2 i 3 k.c. W uchwale z dnia 13 lipca 2011 roku,

II CZP 32/11 (BSN 2011, nr 7, poz. 9, LEX nr 85234) Sąd Najwyższy stwierdził, iż sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 roku wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. Uznać należy, iż takie stanowisko jest ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. W uchwale z dnia 20 grudnia 2012 roku, III CZP 93/12 (OSNC 2013, nr 7-8, poz. 84, LEX nr 1267081) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż artykuł 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) - w brzmieniu sprzed dnia

11 lutego 2012 roku - nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. Prezentowane są też poglądy odmienne, które pozwany przytoczył, ale w świetle przedstawionej wyżej linii orzecznictwa należy uznać je za odosobnione.

Sąd Okręgowy uznał, iż roszczenie powodów oparte na art. 448 k.c.

w zw. z art. 24 § 1 k.c. jest usprawiedliwione. Zawinione działanie sprawcy wypadku W. S., za którego gwarancyjnie odpowiada pozwany, spowodowało śmierć E. J.. R. J. łączyła z żoną silna więź rodzinna, uczuciowa i emocjonalna. Potwierdzają to zeznania powoda oraz zeznania świadków M. J., I. K., R. M., I. Z., które Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne w całości. Z opinii biegłego psychologa wynika, iż śmierć żony wywołała u R. J. zaburzenia emocjonalne i cierpienia psychiczne takie jak spadek aktywności życiowej, skłonność do izolowania się od otoczenia, problemy ze snem

i łaknieniem, nadmierne spożywanie alkoholu, myśli i tendencje samobójcze. Proces żałoby trwał od roku do około dwóch lat od śmierci E. J.. Obecne utrzymują się skutki tego wydarzenia w postaci lęku o bezpieczeństwo najbliższych i własne, poczucia winy za śmierć żony, przemijające problemy

ze snem i układem trawiennym na tle nerwowym. Krzywdę, jakiej doznał R. J. trudno jest wyrazić słowami. W jednej chwili zburzeniu uległa jego rodzina, pozostał sam z małym dzieckiem, któremu musiał zastąpić także matkę.

W ocenie Sądu Okręgowego, mimo upływu czasu, krzywda powoda rozumiana jako ujemne następstwa w sferze przeżyć psychicznych człowieka nie ulega unicestwieniu. R. J. z chwila powzięcia wiadomości o śmierci żony przeżył wstrząs psychiczny i przez okres żałoby trwający - według biegłego psychologa - do około dwóch lat krzywdę tę

odczuwał najsilniej. R. J. obecnie dobrze funkcjonuje na gruncie osobistym, społecznym i zawodowym. Powód ożenił się ponownie, ma dwoje małych dzieci z drugiego małżeństwa i obecnie jest usatysfakcjonowany swoją sytuacją życiową. Ujemne doznania związane ze śmiercią żony uległy naturalnemu osłabieniu. Rozmiar krzywdy, jakiej doznał powód bezpośrednio po śmierci żony i jej intensywność w pierwszych latach po tragicznym zdarzeniu były ogromne. R. J. w dalszym ciągu czci pamięć swojej pierwszej żony, odwiedza jej grób, rozmawia o niej z córką D.. Z kolei małaletnia D. w chwili śmierci matki była jeszcze niemowlęciem i z uwagi na ówczesny etap rozwoju emocjonalnego nie była w stanie uświadomić sobie doznanej krzywdy. Według psychologa śmierć matki wywołała u D. J. cierpienia psychiczne, które związane były z gwałtownym odstawieniem jej od karmienia piersią. Małaletnia bezpośrednio po tym zdarzeniu była niespokojna, płacziwa, miała problemy ze snem i łaknieniem. Zaburzenia te miały charakter przemijający. Nie oznacza to jednak, iż małaletnia D. doznała krzywdy w mniejszym rozmiarze. Jej krzywda ujawnia się z upływem lat wraz z uświadamianiem sobie braku matki, jej opieki, czułości i miłości, dorastaniem bez niej. Intensywność krzywdy powódki rozciąga się w czasie, a cierpienia psychiczne mogą wystąpić jeszcze w przyszłości.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut pozwanego, iż E. J. przyczyniła się do szkody, gdyż jadąc samochodem jako pasażer nie miała zapiętych pasów bezpieczeństwa. Jak wynika z opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej przyczyną zgonu E. J. był masywny, otwarty uraz czaszkowo-mózgowy, który powstał na skutek gwałtownie przebiegającej i głębokiej deformacji dachu nad przestrzenią tylną kanapy. Fakt niezapięcia pasów bezpieczeństwa nie miał żadnego wpływu na zakres obrażeń ciała, a ewentualne zapięcie pasów bezpieczeństwa nie uchroniłoby E. J. przed doznaniem śmiertelnych w skutkach, masywnych obrażeń głowy i kręgosłupa szyjnego. Sąd Okręgowy podzielił tę opinię w całości.

Sąd Okręgowy uznał, iż żądanie przez powodów kwot po 100.000 zł jest zasadne. Kwoty po 100.000 zł są adekwatne do rozmiaru krzywd doznanych przez powodów, ich cierpienie psychicznych, bólu po stracie żony i matki. Kwoty te stanowią wartość ekonomicznie odczuwalną, a jednocześnie utrzymane są w rozsądnych granicach. Sąd Okręgowy zasądził odsetki ustawowe od świadczenia głównego od dnia 2 lutego 2012 roku, tj. po upływie trzydziestu dni od daty doręczenia wezwania do zapłaty (k. 51), przyjmując, że zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia ma charakter bezterminowy, obowiązek jego zapłaty powstaje z chwilą wezwania do zapłaty i od tej daty powstaje stan opóźnienia.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art.98 k.p.c. Sąd Okręgowy obciążył pozwanego opłatą sądową od uwzględnionego roszczenia w kwocie 10.000 zł, od której ponoszenia powodowie byli zwolnieni oraz nieuiszczonymi kosztami opinii biegłych w kwocie 374 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając go w całości oraz zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, w szczególności:

- a) art. 448 k.c. w związku z art. 23 i 24 k.c. poprzez ustalenie, że wskutek śmierci E. J. doszło do naruszenia dóbr osobistych powodów w postaci więzi rodzinnych,
- b) art. 448 k.c. przez ustalenie, że D. J. odczuwa krzywdę związaną z zerwaniem więzi z matką biologiczną wskutek jej śmierci, rażące zawyżenie zasądzonego zadośćuczynienia i brak zróżnicowania kwot zadośćuczynienia stosowanie do sytuacji każdego z powodów,
- c) art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) i ustalenie,

że naruszenie dóbr osobistych mieści się w katalogu następstw szkody wyrządzonej w związku z ruchem pojazdów mechanicznych wymienionych w tym przepisie,

2. naruszenie prawa procesowego, w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. polegające na nieprawidłowej ocenie dowodów zebranych w sprawie i wyciągnięciu błędnych wniosków, w szczególności z opinii biegłego psychologa co do istnienia i wielkości krzywdy powodów.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Powodowie wnieśli o oddalenie apelacji pozwanego i zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje: apelacja pozwanego nie jest zasadna.

Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. należy ocenić jako całkowicie chybiony.

Przepis art. 233 § 1 k.p.c. dotyczy oceny dowodów i stanowi, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W orzecznictwie wskazano, iż jego naruszenie może polegać na błędnym uznaniu, że przeprowadzony w sprawie dowód ma moc dowodową i jest wiarygodny albo że nie ma mocy dowodowej lub nie jest wiarygodny. Jednocześnie przyjęto, że prawidłowe postawienie tego zarzutu wymaga wskazania przez skarżącego konkretnych zasad lub przepisów, które naruszył sąd przy ocenie poszczególnych, określonych dowodów (zob. wyrok SN z dnia 28 kwietnia 2004 roku, V CK 398/03, LEX nr 174215; wyrok SN z dnia 13 października 2004 roku, III CK 245/04, LEX nr 174185).

Pozwany, stawiając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., wskazał, że Sąd Okręgowy wyciągnął błędne wnioski z opinii biegłego psychologa co do istnienia i wielkości krzywdy powodów. Tak sformułowany zarzut nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Okręgowy ustalając stan faktyczny prawidłowo oparł się między innymi na opinii biegłego psychologa K. G.. Podstawą ustaleń faktycznych były także inne dowody – osobowe (z zeznań świadków i powoda) oraz z dokumentów, które zostały uznane za wiarygodne w całości, a takiej oceny tych dowodów pozwany w apelacji nie kwestionuje. Wszystkie wymienione przez Sąd Okręgowy dowody osobowe, z dokumentów oraz opinii biegłego psychologa były w zasadzie zgodne ze sobą i świadczyły o złym stanie psychicznym powodów oraz ich cierpieniach doznanych na skutek nagłej śmierci E. J. w wyniku wypadku komunikacyjnego. Nie ma racji pozwany twierdząc w apelacji, że Sąd Okręgowy wyciągnął błędne wnioski co do istnienia i wielkości krzywdy powodów. Krzywda powodów została oceniona na podstawie analizy ustaleń faktycznych, zaś jednym z dowodów służących do dokonania tych ustaleń była opinia psychologa. Wnioski Sądu Okręgowego dotyczące rozmiaru krzywdy nie są sprzeczne z opinią psychologa, a wręcz przeciwnie są z nią zgodne i opierają się na tej opinii. Pozwany, poza przedstawieniem własnej oceny krzywdy powodów, nie przytoczył w jakim zakresie ustalenia i wnioski Sądu Okręgowego miałyby być sprzeczne z opinią psychologa. W szczególności podnieść należy, że z opinii tej wynika, że śmierć żony wywołała u powoda zaburzenia emocjonalne i cierpienia psychiczne, których przejawami były: spadek aktywności życiowej, skłonność do izolowania się od otoczenia, problemy ze snem i łaknieniem, nadmierne spożywanie alkoholu, myśli i tendencje samobójcze. Dolegliwości

te miały ścisły związek z procesem żałoby, który u powoda trwał od roku do dwóch lat. Obecne skutki zdarzenia to nadmierny lęk o bezpieczeństwo najbliższych, własne, utrzymujące się poczucie winy za śmierć żony, przemijające problemy

ze snem i układem trawiennym. Powód nadal odczuwa lęk przed jazdą samochodem, nie starał się o odzyskanie prawa jazdy po jego utracie. W przypadku powódki śmierć matki wywołała również cierpienia psychiczne, które związane były

z gwałtownym odstawieniem jej od karmienia piersią. Powódka była niespokojna, płacziwa, miała problemy ze snem i łaknieniem. Obecnie powódka reaguje intensywnymi emocjami, w czasie, kiedy wspomniana jest jej matka.

Zarzuty naruszenia art. 448 k.c. w związku z art. 23 k.c. i 24 § 1 k.c. k.c., art. 448 k.c. oraz art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych nie są zasadne.

Na wstępie oceny zarzutów naruszenia prawa materialnego podnieść należy, że Sąd Okręgowy ustalił prawidłowy stan faktyczny, który nie jest kwestionowany przez apelującego. Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia dokonane przez Sąd pierwszej instancji.

Pozwany w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji oraz

w apelacji prezentował stanowisko, że roszczenie co do zasady nie było usprawiedliwione, ponieważ art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. nie pozwala na zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego od ubezpieczyciela na rzecz najbliższego członka rodziny w sytuacji, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu (wypadku komunikacyjnego), który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. Rozstrzygając to zagadnienie prawne Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że było ono już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. Liczne orzeczenia Sądu Najwyższego w tym zakresie wskazują na to, że utrwalony jest pogląd,

że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku (wyrok z dnia 14 stycznia 2010 roku, IV CSK 307/09, OSP 2011, nr 2, poz. 15, LEX nr 599865, uchwała z dnia 22 października 2010 roku, III CZP 76/10, Biul. SN 2010, nr 10, poz. 11, wyrok z dnia 10 listopada 2010 roku, II CSK 248/10, LEX

nr 785681, wyrok z dnia 11 maja 2011 roku, I CSK 621/10, LEX nr 848128, uchwała

z dnia 13 lipca 2011 roku, III CZP 32/11, OSNC 2012, nr 1, poz. 10, wyrok z dnia

15 marca 2012 roku, CSK 314/11, LEX 1164718).

Wszystkie wymienione orzeczenia zapadły w sprawach, w których roszczenia były skierowane przeciwko ubezpieczycielom, a Sąd Najwyższy nie wyraził żadnych wątpliwości co do tego, iż zakres odpowiedzialności ubezpieczycieli odpowiada zakresowi odpowiedzialności ubezpieczonych.

Stanowisko, że również na gruncie dotychczasowego stanu prawnego można było przyznać osobom najbliższym zmarłego zadośćuczynienie pieniężne

na podstawie art. 448 k.c. wyraził też Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 kwietnia 2010 roku, I ACa 178/10 (LEX nr 715515), Sąd Apelacyjny

we Wrocławiu w wyroku z dnia 10 lutego 2012 roku, I ACa 1380/11 (LEX nr 1171313) oraz Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyrokach z dnia 20 kwietnia 2011 roku,

I ACa 104/11 (nie publ.), z dnia 24 sierpnia 2011 roku, I ACa 295/11 (nie publ.),

z dnia 7 marca 2013 roku, I ACa 794/12 (LEX nr 1306005).

W tym stanie rzeczy należy uznać, że prezentowany wyżej pogląd został

w judykaturze już ukształtowany. Sąd Apelacyjny rozpoznający niniejszą sprawę

w pełni podziela zaprezentowaną wyżej tak ukształtowaną linię orzeczniczą. Wymienione wyżej orzeczenia przesądzają, że więź rodzinna jest dobrem osobistym, a jego naruszenie uzasadnia przyznanie od zakładu ubezpieczeń zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c.

Odnosić również należy poglądy przeciwne wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 kwietnia 2010 roku,

I ACa 207/10 (LEX nr 628183) oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 15 lipca 2010 roku, I ACa 437/10 (OSA w Łodzi nr 3, poz. 23 s. 3). Są to jednak wypowiedzi odosobnione na tle wyżej zaprezentowanej linii orzeczniczej.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych podnieść należy, że kwestia ta również została rozstrzygnięta przez Sąd Najwyższy.

W uchwale z dnia 20 grudnia 2012 roku, III CZP 93/12 (Biul. SN 2012, nr 12, poz. 11) Sąd Najwyższy wskazał, iż artykuł 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja

2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w brzmieniu sprzed 11 lutego 2012 roku nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. Taki też pogląd został przyjęty

w orzecznictwie sądów powszechnych (przykładowo: wyrok SA w Gdańsku z dnia

6 marca 2013 roku, I ACa 769/12, LEX nr 1316180, wyrok SA w Gdańsku z dnia

28 lutego 2013 roku, I ACa 922/12, LEX nr 1305938, wyrok SA w Białymstoku z dnia 27 lutego 2013 roku, I ACa 864/12, LEX nr 1292643, wyrok SA w Białymstoku z dnia 20 lutego 2013 roku, I ACa 364/12, LEX nr 1292636, wyrok

SA w Katowicach z dnia

7 lutego 2013 roku, I ACa 992/12, LEX nr 1289431, wyrok SA w Katowicach z dnia

23 stycznia 2013 roku, I ACa 916/12, LEX nr 1312249, wyrok SA w Krakowie z dnia

6 czerwca 2012 roku, I ACa 739/12, LEX nr 1223205).

Powołane wyżej orzeczenia przesądzają istnienie odpowiedzialności odszkodowawczej ubezpieczyciela za szkodę, której następstwem jest śmierć poszkodowanego, powodująca jednocześnie naruszenie dóbr osobistych bliskich zmarłego. Z wyżej podanych względów zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego należy uznać za niezasadne.

Sąd Okręgowy prawidłowo także zastosował art. 448 k.c. w związku

z art. 24 § 1 k.c. Bezprawne działanie sprawcy wypadku, za którego pozwany odpowiada gwarancyjnie, spowodowało śmierć żony powoda i matki powódki. Postępowanie dowodowe wykazało, że więź między powodami a zmarłą była bardzo silna. Przedwczesna śmierć E. J. naruszyła dobro osobiste powodów, jakim jest więź rodzinna. W takim wypadku zadośćuczynienie ma zrekompensować krzywdę spowodowaną przedwczesną utratą członka rodziny. W tym stanie rzeczy powodom przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę. W ocenie Sądu Apelacyjnego, wbrew zarzutom apelacji pozwanego, przyznana z tego tytułu kwota jest odpowiednia, nie jest rażąco zawyżona, mając na uwadze wszystkie okoliczności faktyczne sprawy i nie wykracza poza rozsądne granice, odpowiadające warunkom

i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Określenie zadośćuczynienia stanowi atrybut Sądu pierwszej instancji. Sąd drugiej instancji może korygować wysokość zadośćuczynienia tylko wówczas, gdy zadośćuczynienie jest niewspółmiernie nieodpowiednie jako rażąco wygórowane lub rażąco niskie, albo jeżeli Sąd pierwszej instancji przyznał je w rozmiarze mniejszym lub wyższym,

niż usprawiedliwiony wynikiem postępowania. Sąd Okręgowy określając wysokość zadośćuczynienia należnego powodom wymienił szczegółowo wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar krzywdy doznanej przez nich na skutek śmierci E. J.. Wysokość zadośćuczynienia określona przez Sąd Okręgowy w oparciu o art. 448 k.c. jest odpowiednia.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Apelacyjny uznając,

że zaskarżony wyrok jest prawidłowy, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny postanowił mając

na uwadze wynik postępowania odwoławczego oraz art. 98 § 1 k.p.c.,
w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Apelacja pozwanego została oddalona w całości.

W związku z tym, nie znajdując podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c., Sąd Apelacyjny zasądził od apelującego na rzecz powodów z tytułu kosztów postępowania odwoławczego kwoty po 2.700 zł, stanowiące wynagrodzenie pełnomocnika, określone zgodnie z § 6 pkt 6 w związku z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku

w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.